

Bogár László: Karácsony és a lélek termodinamikája

2025 december 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

A mámorító lüktetése a létezésnek és nem létezésnek, ez maga az Isten.

Miféle isten az, akinek magyarázatokra van szüksége, és akivel állandóan az igent is meg a nemet is mondatják?”

– írja egy helyen Voltaire, ám egy másik helyen egyenesen úgy fogalmaz, hogy „ha nem lenne Isten, ki kellene találni”.

Ennek az írásnak természetesen nem az a célja, hogy ezzel vitatkozva „tudományosan” igazolja Isten létezését, már csak azért sem, mert egyfel?l a tudomány önmaga is egy zárt vallási rendszer, vagyis önmaga istene, így egy ilyen „bizonyításra” eleve alkalmatlan, másrészt pedig azért nem, mert

Voltaire-rel szemben úgy vélem, hogy Istennek semmiféle magyarázatra nincs szüksége önmaga létének igazolásához. És azért nincs szüksége, mert a tudomány semmit nem képes anélkül megfogalmazni, hogy „felfedezéseivel” önmaga számára sokszor fel sem ismert módon újra és újra ne igazolja Isten létét.

(A tudomány m?veléséhez ugyanis „OKosságra” van szükség, vagyis arra, hogy az ok-okozati viszonyokat megismerjük, de az emberi létezés legmélyebb szintjein az ok-okozati összefüggések csak egy és nem is feltétlenül a leglényegesebb elemét jelentik a lét megértésének. A fizika tehát anélkül megy át metafizikába, hogy err?l tudomást szerezne.)

Ehhez az egyik mindenki által átélhet? és könnyen belátható fizika összefüggést használnám fel, ami a termodinamika témakörébe tartozik, és amit entrópiának szokás nevezni. Egészen hétköznapi nyelven fogalmazva

az entrópia azt fejezi ki, hogy minden „magára hagyott” rendszer spontán módon egyre rendezetlenebbé válik. „Elhull a virág, eliramlik az élet” – írja Pet?fi vagy „Csak, ami nincs, annak van bokra, / csak, ami lesz, az a virág, / ami van, széthull darabokra” – mondja kicsit filozofikusabban József Attila.

Az ember egyik leg?sibb tapasztalata, hogy egyfel?l minden „nem lenni igyekszik” (József Attila), a kényelmes, nyugalmas, békés, mondhatni „energiatakarékos” irányba megy minden világban megtapasztalható jelenség.

És ez itt a bökken?, az „energiatakarékosság”, mert ebb?l közvetve azonnal kiderülni látszik, hogy a spontán egyre rendezetlenebbé válással minden él?lény elszántan mégiscsak szembeszegülve folyamatosan energiát akar, hiszen a rendezettség egyre magasabb szintjére lép? életéhez ezzel arányosan több energia kell.

Minden él? tehát – és ez a másik leg?sibb tapasztalat – állandóan arra törekszik, hogy a számára erre alkalmasnak bizonyuló él? vagy élettelen struktúra rendezettségét megbontva, bel?lük így energiát nyerve tartsa fenn, s ha lehet még gyarapítsa is saját maga mint struktúra rendezettségét.

Az emberi létezés számára az örök és mindeddig megválaszolatlan kérdés, hogy ha az univerzum leginkább egyetemes törvénye az, hogy minden egyre rendezetlenebbé válik, vagyis „nem lenni igyekszik”, akkor vajon mi az oka annak, hogy „az élet szent okokból élni akar” – amint Ady írja. Mert hogy miféle univerzum az, amelynek legegyetemesebb törvényével, az entrópiával egy még ennél is egyetemesebb, ám végtelenül titokzatos törvény, a teremtett élet szentsége szegül szembe minden teremtett él? lelkében. És e szembeszegülés végül eljut az emberig, aki az élet e soha fel nem tárható misztériumát képes felismerni, és ellenállhatatlan kényszert érez arra, hogy megfejtse azt.

Igen, ha Isten nem lenne, ki kellene találni. De szerencsére nem kell,

Isten nem szorul rá arra, hogy kitalálják, hiszen a legegyetemesebb törvénnyel való egyetemes szembeszegülés, ez a mámorító lüktetése a létezésnek és nem létezésnek, ez maga az Isten.

Így nyilvánul meg számunkra, hogy a Megszületés misztériumában élhessük át létezését.

Áldott karácsonyt minden megszületettnek!

Bogár László

A szerz? közgazdász

www.magyarnemzet.hu

Ajánló